

Istina o najtuznoj sevdalinci: pjesma 'Moj Dilbere' krije veliku tajnu ljubavnice

Jedna od najpoznatijih narodnih pjesama ovih prostora "Moj dilbere" u sebi sadrži osjećaj patnje ljubavnice koja svog vojnika-odmetnika ispraća na put... Njemu je vrijeme da krene dalje, a ona ostaje u plaćenom ropstvu, kroz pjesmu se sjećajući trenutaka provedenih sa svojim delijom. Da bismo u potpunosti razumjeli ovu sevdalinku, treba navesti određene okolnosti iz vremena kada je ona nastala.

U Turskoj je tokom 18. i početkom 19. stoljeća postojala posebna najamnička konjica (krdžalije). U toj vojsci je, osim Turaka, bilo ratnika svih balkanskih narodnosti i vjera. Najmljeni za hranu i plaću, ovi odvažni ratnici polagali su pravo i na pljačku. Njima su pripadali oni koji nisu marili za miran rad ni izučavanje zanata, na osnivanje porodice niti svog doma.

Turski hajduci su na svojim dobrim i bogato zakićenim konjima krstarili preko Balkanskog poluotoka s jednog kraja na drugi, boreći se za onoga s kim bi se njihov starješina pogodio da im bolje plati.

Najamnički konjica su se naročito koristili sultanovi odmetnici. Mlad i pljačkom obogaćeni vojnik avanturista,

uživajući u dobrim konjima, jašući u bogatom odijelu i opremljen sjajnim oružjem, živio je lagodnim životom "od danas do sutra". Pored svih ovih prednosti, mladi krdžalija uživao je i u lijepoj pjesmi, a u pijanom veselju svoju naklonost iskazivao je i prema lijepim ženama. To su, kao po pravilu tog doba, bile mlade pjevačice ili igračice. Njih su krdžalije uzimali za ljubavnice, da im se "nađu" u svakom njihovom privremenom boravištu.

Takvom jednom krdžaliji, kao svom dilberu (ljubavniku), predala se negdje u nekom gradu balkanskom neka igračica. On joj je postao sva ljubavna čežnja, za nju je on bio pravi gospodin, u njega se i suviše zaljubila i uzdišući patila. Nudili su se ovoj ljepotici za dilbere i drugi, bogate čaršilije – "bazerdžani" (trgovci), kod kojih bi mogla da živi kao gospođa u čaršiji. Ali je ona voljela samo svoga "deliju".

Neminovno, dođe i čas rastanka. Krdžalija će, danas--sutra, krenuti u neki drugi daleki grad. I ona bi s njim, ali ne može. Da bi mu se odužila za provedene "slatke časove", nudi mu se da je proda kao robinju nekom bazerdžanu, a da za dobiveno zlato njen voljeni "pozlati vrat" svom doratu (konju).

To je značilo da se u konjsku grivu upletu biseri, zlatne i srebrene žice, pa da ga takvog "delija protjera kroz čaršiju", da grad na taj način sazna kakav je on junak. A ona će, kao robinja bazerdžanova, skrivena iza rešetaka na prozoru što gleda u čaršiju, pratiti pogledima i uzdasima svog deliju, tiho mu pjevušeći sljedeće stihove:

"Moj dilbere, kud se krećeš? Što i mene ne povedeš? Povedi me u čaršiju, Pa me prodaj bazerdžanu. Uzmi za me oku zlata, Pa pozlati Doru vrata. Protjeraj ga kroz čaršiju, Da te vidim k'o deliju..."

Pjesmu su propjevali i snimili mnogi pjevači, uključujući slavnu Sofku Nikolić, Silvanu Armenulić, Esmu Redžepovu,

Tošeta Proeskog, Safeta Isovića.